

Albert Camus: TUJEC

1. KAZALO

1. KAZALO	2
2.1 ŽIVLJENJE	3
2.2 DELA	3
3. TUJEC	4
3.1 UVOD	4
3.2 KRATKA VSEBINA	4
3.3.1 <i>OBLIKA</i>	5
3.3.2 <i>IDEJA</i>	5
3.3.3 <i>JEZIK</i>	6
3.3.4 <i>ZGRADBA IN SLOG</i>	7
3.3.5 <i>EKSISTENCIALIZEM</i>	7
3.3.6 <i>OZNAKA GLAVNIH OSEB</i>	7
3.4 ZAKLJUČEK	8
3.5 VIRI IN LITERATURA	8

2. BESEDA O AVTORJU

2.1 ŽIVLJENJE

Albert Camus se je rodil 7. novembra 1913, v Mondoviju v Alžiriji kot sin francoskega obrtnika, ki je kasneje padel v vojni. V Alžiru je študiral filozofijo in književnost, potoval po Evropi in bil leta 1940 izgnan iz Alžirije zaradi kritike socialnih razmer. Ustanovil je delavsko gledališče. Po študiju je bil najprej novinar v Parizu. Med 2. svetovno vojno je bil aktiven član odporiškega gibanja. Po vojni je bil režiser, dramaturg in lektor pri založbi Gallimard. Leta 1952 je doživel razdor s Sartrom. Leta 1957 je postal dobitnik Nobelove nagrade. Poleg Sartra je bil najvidnejši predstavnik francoske eksistencialistične književnosti. Novele, romani in drame so tesno povezani z njegovimi filozofsko-esejističnimi deli in izhajajo iz filozofije absurda. Umrli je v avtomobilski nesreči 1960 v Villebluinu.

2.2 DELA

Camusevo delo obsega redvsem romane in novele, poleg njih pa najdemo v njegovi zapuščini še esejistične knjige in drame.

Romani: Tujec (1942), Kuga (1947), Padec (1956), Srečna smrt (1971)

Novele: Izgnanstvo in kraljestvo (1957)

Esejistične knjige: Sizifov mit (1942), Uporni človek (1952)

Drame: Kaligula (1944), Nesporazum (1944), Obleganje (1948) in Pravičniki (1949)

3. TUJEC

3.1 UVOD

Camusovo pripovedništvo je tesno povezano z avtorjevimi filozofsko esejističnimi deli. V prvem pomembnejšem romanu Tujec je prikazoval usodo človeka, ki mu je življenje absurd. Za svoje ravnanje ne prizna socialno moralnih meril in celo s smrtjo protestira zoper neizkreno razumnost meščanske družbe. Junak Meursault zavrača absurd s tem, da noče sodelovati v lažnivem upanju v smisel, ki ga družba načrtno goji in zahteva od svojih članov. Njegova drža je posebna oblika upora zoper absurdnost sveta.

3.2 KRATKA VSEBINA

Meursault, mlad uslužbenec v alžirskem mestu Orana, je prejel telegram iz hiralnice, da mu je umrla mati. Takoj se je začel pripravljati na dolgo pot do mesteca Marengo, v katerem je bila hiralnica. V hiralnici se je najprej seznanil z vratarjem, po dolgem čakanju pa ga je le sprejel ravnatelj le-te. Izrekel mu je sožalje in nato sta se zapletla v pogovor. Ravnatelj mu je povedal, da je že poskrbel za vse glede pogreba ter mu povedal, da so njegovo mater že odpeljali v njihovo majhno mrtvašnico, da ne bi preveč vznemirjali drugih stanovalcev hiralnice.

V mrtvašnici je opazil, da je krsta že zaprta. Pristopil je vratar in ga vprašal, če bi rad še poslednjič videl mater, vendar je to zavrnil. Meursault se je usedel poleg krste. Nato je vratar, ki je sedel nasproti njega, razpostavil še ostale sedeže, kajti začeli so prihajati prijatelji pokojne. Kar na enkrat je bila vsa soba polna in tako so bedeli pri truplu do jutra. Zjutraj so prišli pogrebci, ki so zaprli krsto in jo položili na mrtvaški voz. Za pogrebom so šli le Meursault, ravnatelj hiralnice, neka medicinska sestra in najboljši prijatelj pokojnice. Pot do pokopališča je bila dolga in mučna, kajti sonce je močno pripekalo. Po pogrebu je Meursault takoj odšel domov.

Domov je prišel ves izmučen, zato je takoj zaspal. Materina smrt ga ni posebno prizadela, zato se je že naslednji dan odšel kopat. Tu je srečal Marijo Cordono, bivšo strojepisko. Cel dan sta preživela v vodi, zvečer pa skupaj odšla v kino ter k njemu domov. Naslednjega dne je Meursault srečal na stopnišču sostanovalca Raymonda, ki ga je povabil k sebi. Zaupal mu je zgodbo o ljubezenskem razmerju z neko žensko, ki ga je varala in izkoriščala, za kar se ji je hotel maščevati. Prosil ga je naj namesto njega napiše pismo, v katerem jo Raymond vabi naj se kaj oglasi. Čez nekaj dni je res prišla in Raymond jo je hudo pretepel.

Ta dogodek je razburil skupino Arabcev, ki je začela zasledovati Raymonda. Neko nedeljo so Meursault, Marija in Raymond odšli na plažo v okolici Alžira k prijateljem. Arabci so jim vseskozi sledili. Na plaži je prišlo celo do pretepa, v katerem je bil Raymond ranjen. Masson in Meursault sta

ga nato pospremila do hišice, Meursault pa se je vrnil nazaj na obalo z revolverjem, ki mu ga je dal Raymond. Opazil je, da se je eden od Arabcev vrnil in da ga na skrivaj opazuje. Kar naenkrat je Arabec izvlekel nož, zato je Meursault naperil vanj revolver in ga hladnokrvno ustrelil s kar tremi zaporednimi strelji. Naslednji dan so ga aretirali ter ga zasliševali.

Medtem, ko je čakal na sodno razpravo, je imel časa na pretek, zato je razmišljal o svojem življenju, obujal spomine na mater, Marijo, svoje sosede in na svoje stanovanje. Sčasoma ga je to povsem prevzelo. In tako je prišel tudi čas, ko se je začela sodna razprava. V sodni dvorani se mu je zdel ves direndaj novinarjev in odvetnikov zelo zanimiv. Zaminiva se mu je zdela celo zatožna klop, ker so vse priče govorile o njem, njegovih dejanjih in značaju. Na začetku se je razprava še kar ugodno razvijala, toda bolj se je bližal konec, bolj se je zdelo, da je kriv. V sodni razpravi so prišle na dan še druge Meursaultove lastnosti: malo pred umorom je pokopal mater, ki je umrla v domu za onemogle, vendar po mnenju prič ni kazal posebne žalosti; še istega dne se je spustil v ljubezensko razmerje s strojepisko Marijo, potem pa se je z znancem Raymondom, s katerim ga ne veže prav nič, zapletel v zadevo, ki ga je nazadnje pripeljala v uboj.

Na temelju pričevanj ga je sodišče proglasilo za pokvarjenega in nevarnega človeka, sovražnika morali in družbi, zato so ga obsodili na smrt pod giljotino. Meursault se je docela sprijaznil z mislijo, da bo umrl: "Če je smrt človeku namenjena, je čisto vseeno, kdaj in kako ga doleti." Spovedniku je to tudi povedal ter še dodal, da v Boga ne veruje in da nad tem sploh ni obupan. Nikakor tudi ni želel, da bi mu kdo kakorkoli pomagal.

3.3 ANALIZA

3.3.1 OBLIKA

Po obliki gre za eksistencialistični roman.

3.3.2 IDEJA

V središču tega romana je tema absurda oz. nesmisla. Camus skuša preko glavnega lika-mladega uradnika Meursaulta- opisati razmerje med človekom in svetom, ki je po njegovi miselnosti nekaj absurdnega in nesmiselnega. To pomeni, da se človek in svet medseboj nikakor ne ujemata, ampak sta si nasprotna. Svet je nasproten človeškemu razumu, srcu in nenazadnje tudi njegovemu idealu. Le-ta je trden in hkrati brezbrizen, brez lažnivih in nesmiselnih upanj, ki jih družba goji in zahteva.

Omeniti pa velja tudi to, da ima Tujec idejno zvezo z Camusovim esejem "Mit o Sizifu". Tako kot je srečen Sizif, ko privali svojo skalo na vrh hriba, tako je srečen tudi Meursault v svojem vztrajnem prenašanju življenjskega bremena.

3.3.3 JEZIK

Jezik v delu je bogat in izrazito čutne narave, kar se kaže v številnih iteracijah, prispodobah ("slepeči dež, ki se je usipal z neba...", "svetloba je brizgnila...kot dolgo žareče rezilo"), stopnjevanju, primerjavah in metaforah. Preko njih skuša pisatelj izraziti čustveno stanje glavnega junaka.

3.3.4 ZGRADBA IN SLOG

Po obliki in slogu je Tujec tradicionalen. Svojo idejo ponazarja s preprosto, vendar značilno zgodbo. Pripoved je enostavna in prvoosebna, upošteva pa tudi modernistične postopke za opis zavesti in njenih doživljajev. Meursault pripoveduje o doživljajih kot jih je sam sprejemal. Roman je zgrajen iz dveh delov. Prvi del obsega 6 poglavij, drugi pa 5 poglavij, Šesto poglavje prvega dela romana predstavlja vrh romana, oz. tragični preobrat. Prizorišče dogajanja v 1. delu je na prostosti (kraj dogajanja se hitro menjava-Alžir, hiralnica v Marengu, obala...) in glede na čas predstavlja kratek dogajalni čas-le en teden. Kraj dogajanja v drugem delu je ječa, dogajalni čas pa je daljši, in sicer enajst mesecev. V obeh delih si dogodki sledijo v zaporedju-oba dela imata sintetično zgradbo. Notranji ritem prvega dela je hiter (dogodki se hitro odvijajo v kratkem dogajalnem času), medtem ko se ritem v drugem delu občutno upočasni.

3.3.5 EKSISTENCIALIZEM

Delo je nastalo v času eksistencializma, ki se je v književnosti pojavil po letu 1920. Nauk eksistencializma govori, da mora človek živeti v zavesti svoje popolne svobode, neutemeljenosti svojega bitja, zaradi česar se mu svet kaže kot nekaj nesmiselnega, brez višje vrednosti in cilja. Zato se čuti osamljenega v svetu, ki mu je tuj. Ker ga nič ne določa vnaprej, je v svojih dejanjih popolnoma svoboden in za vse odgovoren.

3.3.6 OZNAKA GLAVNIH OSEB

MEURSAULT:

Meursault, glavni junak romana, je mlad francoski uradnik iz Alžira. Svojega očeta ni poznal, mati pa je umrla v hiralnici, ko je bil star približno trideset let. V hiralnico jo je poslal zato, da bi bila tam med svojimi vrstniki. Drugače pa je bil Meursault precej čudne narave-zelo različen od ostalih ljudi. Brezbrižnost, nezainteresiranost, ravnodušnost, hladnokrvnost je samo nekaj potez njegovega čudaškega značaja. Ničesar ni obžaloval, prav tako pa tudi ni ničesar upal. Njegovi odnosi do ostalih oseb so mlačni in brez zanimanja. Razmerja z drugimi je navezoval predvsem zaradi lastnih koristi, npr.: da mu ne bi bilo treba kuhati večerje, Raymond u napiše pismo; da poteši svoja spolna slaba, se dobiva z Marijo... Skratka, na nikogar ni čustveno navezan (ne na mater ne na svojo ljubico Marijo ali kakšnega drugega prijatelja).

MARIJA:

Marija Cordona, bivša strojepisnica v njegovi pisarni, je bila zelo lepa, privlačna in prijazna ženska. Z njenih dejanj razberemo njene dobre lastnosti, ki so pravo nasprotje Meursaultu. Nanj je bila močno čustveno navezana in ogromno ji je pomenil. Prav ta njegova čudaškost in

drugačnost sta jo še posebej privlačili. Z njim se je hotela tudi poročiti, vendar on na kaj takega ni bil pripravljen, saj je ni tako zelo ljubil. A kljub temu je pristal na poroko, kajti ona si je tega želela. Vendar namere nista, zaradi njegove kazni in usmrtnitve, nikoli uresničila .

RAYMOND:

Raymond Sintes, za katerega so ljudje menili, da živi od žensk (bil naj bi zvodnik), sam pa je trdil, da je po poklicu skladiščnik, je bil Meursaultov sosed. Bil je človek majhne postave, širokih ramen in boksarskega obraza ter vedno dostojno oblečen. Meursaultu je zaupal svojo zgodbo o ljubici, ki ga je varala in Meursault mu je napisal pismo, kjer je ljubico povabil domov. Ta je res prišla in Raymond jo je potem močno pretepel. Od takrat dalje ga je imel Raymond za dobrega prijatelja, vendar pa Meursault do njega, tako kot do vseh ostalih ni gojil kakšnih posebnih prijateljskih vezi.

3.4 ZAKLJUČEK

V zahodni civilizaciji, kjer samo najmočnejši preživi, in katere vladar je le še denar, je veliko »tujcev«. Bežijo pred kaotično družbo, zapirajo se vase, kot obramba pozabljajo na čustva. Čustva in vrednote namreč nimajo dovolj moči v svetu, ki smo ga ustvarili. Meursault se od ostalih razlikuje po tem, da jemlje stvari naravno, ne ukvarja se kaj dosti z človeško moralno, ki je le krinka za isprijeno vest. Prav zato je moralnejši od ostalih, ki hlinijo pretirano moralnost, v resnici pa so tudi oni grešniki, celo večji, kajti če priznaš, kot pravi star rek, ti je pol že odpuščeno.

3.5 VIRI IN LITERATURA

1. KOS, J.: *Pregled svetovne književnosti*. Ljubljana, 1979.
2. CAMUS, A.: *Tujec*. Ljubljana, 1986.
3. KOS, J.: *Književnost*. Maribor, 1989.